

KULTUR FÖR ALLA - INGET HINDER

Redovisning av Kulturrådets arbete 2012
med delmålen i funktionshinderspolitiken

INNEHÅLL

INLEDNING	4
Bakgrund	4
Regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken.....	4
Regeringens inriktningsmål m.m. för kulturen inom Kulturrådets ansvarsområde ..	5
Mål för Kulturrådet som sektorsansvarig myndighet	5
Regeringens uppdrag till Kulturrådet	5
KULTURRÅDETS ARBETE UNDER 2012 FÖR ATT NÅ DE	
FUNKTIONSHINDERSPOLITISKA MÅLEN	7
Kulturrådets genomförda insatser 2012.....	7
Informationsinsatser	7
Kultursamverkansmodellen	7
Bidragsmedel	8
Kulturrådets samråd med nationella funktionshindersorganisationer	8
ENKÄTUNDERSÖKNING ÅR 2012	10
Enkätundersökning	10
Metod.....	10
Delmål 1. Handlingsplaner	12
Analys och bedömning - Delmål 1	16
Delmål 2. Enkelt avhjälpna hinder	17
Analys och bedömning - Delmål 2	19
Delmål 3. Tillgänglighetsanpassade webbplatser och e-tjänster	20
Analys och bedömning - Delmål 3	22
Övriga frågor om tillgänglighet	23
SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	27
Bilaga 1 Enkätunderlag	28

INLEDNING

Bakgrund

Regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken

Regeringen beslutade sommaren 2011 om en strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken i Sverige 2011–2016¹. Syftet med strategin är att klargöra politikens inriktning med konkreta mål för samhällets insatser och hur målen ska följas upp under de fem åren.

Målen för funktionshinderspolitiken och inriktningen är en samhällsgemenskap som grund, som utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället och att levnadsvillkor för flickor och pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning är jämlika.

Det funktionshinderspolitiska arbetet ska särskilt inriktas på att identifiera och undanröja hinder mot full delaktighet i samhället för människor med funktionsnedsättning, att förebygga och bekämpa diskriminering av personer med funktionsnedsättning samt att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

En viktig utgångspunkt i arbetet är de mänskliga rättigheter som slås fast i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som Sverige har ratificerat och därmed åtagit sig att leva upp till.

Uppföljning och utvärdering

En central del av strategin är att målen ska följas upp och att effekten av insatserna ska kunna mätas på ett bättre sätt än tidigare. Inom ramen för den verksamhet som Myndigheten för kulturanalys bedriver ligger ett ansvar för att bedöma utvecklingen gällande tillgängligheten inom kulturområdet².

Genomförandet av funktionshinderspolitiken är en uppgift för alla samhällsområden, vilket gör funktionshinderspolitiken tvärssektoriell. För att nå framgång krävs att många aktörer på olika nivåer medverkar och samverkar i arbetet.

Funktionshindersperspektivet måste därför vara en integrerad del av planering, genomförande och utvärdering av olika insatser.

Myndigheten för handikappolitisk samordning, Handisam, har i uppdrag att ansvara för uppföljning av strategins mål och insatser samt för att utveckla ett sammanhållet system för att beskriva och analysera utvecklingen.

Inriktningsmål för prioriterade områden

Som ett led i att förtydliga de övergripande funktionshinderspolitiska målen har regeringen fastställt inriktningsmål inom nio prioriterade områden, där kulturområdet är ett av dem. Ett antal statliga myndigheter har ett särskilt utpekat ansvar, sektorsansvar,

¹ Protokoll vid regeringssammanträde 2011-06-16 (Socialdepartementet)

² D: o

inskrivet i sina respektive instruktioner som innebär att de ska vara samlade, stödjande och pådrivande i arbetet för att nå de funktionshinderspolutiska målen. Kulturrådet är en av dessa myndigheter.

Regeringens inriktningsmål m.m. för kulturen inom Kulturrådets ansvarsområde

Inriktningsmål för kulturområdet

För kulturområdet har regeringen fastställt tre inriktningsmål, varav två berör Kulturrådets ansvarsområde:

- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet ska förbättras.
- Funktionshinderspolutivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen inom kulturområdet.

Insatserna inriktas på följande områden

Regeringen inriktar insatserna på följande områden inom Kulturrådets ansvarsområde:

- Tillgänglighetsperspektivet bör finnas med från början när verksamhet, information och lokaler planeras.
- De tekniska framstegen har fört med sig helt nya möjligheter när det gäller att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Kulturlivets aktörer bör i samverkan använda sig av och vidareutveckla dessa möjligheter.

Mål för Kulturrådet som sektorsansvarig myndighet

Regeringen har beslutat om tre (del)mål för Kulturrådet som ska uppnås under perioden 2011–2016:

- Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013.
- Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha åtgärdat enkelt avhjälpna hinder (bör inte verka i lokaler där enkelt avhjälpna hinder inte åtgärdats) senast 2016³. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.
- Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha webbplatser och e-tjänster som är tillgänglighetsanpassade senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Regeringens uppdrag till Kulturrådet⁴

Kulturrådet har i uppdrag att årligen, senast den 15 mars 2012, 2013, 2014 och 2015, redovisa sitt arbete med delmålen i en särskild rapport till regeringen. Den årliga rapporten ska innehålla en redovisning av hur myndigheten har arbetat för att uppnå sina delmål, genomförda insatser och deras resultat och effekter samt en lägesbedömning. Rapporten ska även redovisa de samråd som myndigheten har haft

³ Enligt plan- och bygglagen ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas snarast.

⁴ Regeringsbeslut 2011-10-06 Uppdrag om delmål, uppföljning och redovisning inom ramen för En strategi för genomförande av funktionshinderspolutiken 2011–2016.

med funktionshindersorganisationerna och andra berörda aktörer i arbetet med att genomföra och följa upp delmålen inom myndighetens verksamhetsområde.

En slutlig resultatredovisning ska lämnas till regeringen senast den 15 mars 2016. Redovisningen ska innehålla en bedömning av effekterna av myndighetens arbete i förhållande till myndighetens delmål samt inriktningsmålen för det område inom vilket myndigheten verkar.

I Kulturrådets första rapport 2012 rapporterades nollvärden, det vill säga en beskrivning av hur situationen var 2011, när arbetet i förhållande till uppsatta delmål påbörjades. I denna rapport beskriver Kulturrådet hur läget i förhållande till delmålen har utvecklats under 2012.

KULTURRÅDETS ARBETE UNDER 2012 FÖR ATT NÅ DE FUNKTIONSHINDERSPOLITISKA MÅLEN

Kulturrådet har som sektorsansvarig myndighet inom kulturområdet i uppdrag att stödja, samordna och driva på utvecklingen så att personer med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i kulturlivet. Inom ramen för sektorsansvaret har Kulturrådet en nära samverkan med Riksantikvarieämbetet som är sektorsansvarig myndighet inom kulturmiljöområdet och med Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) vars uppgift bland annat är att vara ett resurstöd till de sektorsansvariga myndigheterna.

Kulturrådets genomförda insatser 2012

Kulturrådet har i enlighet med sitt sektorsansvar och handlingsplan 2011–2016 för ökad tillgänglighet i kulturlivet⁵ genomfört ett flertal insatser under 2012.

Informationsinsatser

Kulturrådet informerar löpande om sina delmål, via olika befintliga kommunikationskanaler som hemsida, nyhetsbrev, trycksaker och genom att medverka vid konferenser, seminarier och andra möten. Några exempel på konferenser där Kulturrådet har deltagit under året är Svensk Scenkonsts branschdagar, Skåne Dansteaters DansFunk-konferens i Malmö, samt en inspirationsdag om tillgänglighet med Teater Barda, arrangerad av bland andra Norrlands nätverk för musikteater och dans, HSO Västerbotten, Rättighetscentrum Västerbotten och Sensus.

Informationen på Kulturrådets hemsida har utökats väsentligt under hösten 2012, med beskrivning av delmålen och vad de syftar till, liksom med information om möjligheter att söka projektmedel och bidrag från andra myndigheter för fysisk tillgänglighetsanpassning (Boverket) eller tillgänglighetsprojekt i bredare bemärkelse (Allmänna Arvsfonden). Utökad information om vad enkelt avhjälpta hinder innebär, samt länkar till Boverket och tillgänglighetskonsulter har bifogats. På Kulturrådets hemsida finns även motsvarande information om tillgängliga webbsidor och e-tjänster samt länk till E-delegationens webbriktlinjer (www.webbriktlinjer.se) som ger stöd och anvisningar om hur man tar fram webbplatser och e-tjänster som kan användas av så många som möjligt.

Kultursamverkansmodellen

Från 2013 är samtliga län utom Stockholms län med i kultursamverkansmodellen. Under 2012 har arbetet med att förankra Kulturrådets tre delmål fortsatt. Delmålen har varit ett kriterium för de beslut som Kulturrådets styrelse har tagit om statsbidrag för regional kulturverksamhet. I besluten anges även att regionerna fortsättningsvis bör beskriva arbetet med att förverkliga funktionshinderspolitikens mål i sina kulturplaner.

Under året har delmålen kommunicerats med samtliga regioner/landsting som var med i modellen, och med de som från och med 2013 skulle in i den. I juni 2012 arrangerade

⁵ www.kulturradet.se/sv/verksamhet/Tillganglighet/.

Kulturrådet en konferens för deltagande regioner inom kultursamverkansmodellen, där bland annat de funktionshinderspolitiska målen presenterades.

Vid uppföljning av reviderade kulturplaner, liksom nya kulturplaner, har bland annat tillgänglighetsperspektivet särskilt granskats. I de fall det inte varit tillräckligt tydligt hur regionerna/landstingen avser förhålla sig till de nationella delmålen har Kulturrådet begärt in kompletteringar. Detta innebär att samtliga 20 län som från och med 2013 ingår i kultursamverkansmodellen har angivit att de nationella delmål som uppställts för kulturområdet ska följas.

Bidragsmedel

I den rapport som Kulturrådet lämnade till regeringen 2012 beskrevs hur Kulturrådet som myndighet arbetar med att integrera funktionshinderperspektivet i sin verksamhet. Det gavs även en övergripande beskrivning av hur olika konstområden inom Kulturrådets ansvarsområde arbetar med frågorna. I Kulturrådets bidragsgivning är perspektiv gällande bland annat tillgänglighet, jämställdhet, mångfald och barn och unga viktiga bedömningsgrunder inför beslut. Dessa perspektiv ingår även som kriterier för beslut och uppföljning av regionernas kulturplaner. Utfall följs löpande av Kulturrådet och rapporteras årligen.

Eftersom funktionshinderperspektivet är integrerat i bidragsgivningen kommer årets rapport inte att på detaljnivå redovisa hur bidragsmedel används inom respektive konstområde. Man kan dock nämna att det inom ramen för ordinarie bidragsgivning ingår verksamhetsmedel till bland annat integrerade ensembler inom scenkonstområdet, vilket Moomsteatern och dansensemblerna Spinn och ReRe är exempel på. Därutöver pågår en mängd projekt med stöd från Kulturrådet som har mer eller mindre direkt anknytning till funktionshinder, till exempel läsfrämjande projekt som Språkdedjan, Halland, Läsning inom LSS i Trelleborg, dyslexiprojektet Allt genast i Östergötland.

Utifrån de rapporter som inkom hösten 2012 om hur Skapande Skola-medlen hade använts, kunde det konstateras att drygt en halv miljon elever över hela Sverige därigenom har kunnat ta del av kulturverksamhet. Fördelat per årskull rör sig om totalt drygt 50 000 elever. Hos en dryg fjärdedel av skolhuvudmännen har förberedelseklasser deltagit i Skapande Skolas insatser. Totalt har drygt 3500 elever i förberedelseklass och cirka 5000 särskoleelever deltagit i Skapande Skola.

Kulturrådets samråd med nationella funktionshindersorganisationer

Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet påbörjade under hösten 2012 förberedelser för ett årligt återkommande samråd med de nationella funktionshindersorganisationerna Lika Unika, DHR, Handikappförbunden och Nätverket Unga För Tillgänglighet. Organisationerna bjöds in till ett första möte i november 2012 för att diskutera ett förslag på modell och process för samråd.

Ett första samråd genomfördes den 7 mars 2013 med representanter från Lika Unika, DHR och Nätverket Unga För Tillgänglighet. Kulturrådet respektive Riksantikvarieämbetet hade inför samrådet sammanställt ett underlag till funktionshinderorganisationerna. Från Kulturrådets sida utgjordes underlaget av en beskrivning av hur myndigheten arbetar med att föra in de funktionshinderspolitiska

målsättningarna i Kultursamverkansmodellen, liksom exempel på hur regionerna beskriver sitt arbete med tillgänglighet i respektive kulturplaner.

Kulturrådets förhoppning är att diskussioner och förslag på åtgärder som kan uppstå via samråd och fortsatt samarbete med funktionshindersrörelsen, ska förbättra och utveckla myndighetens arbete med frågorna. Kulturrådet har bland annat för avsikt att vidareförmedla synpunkter och förslag från funktionshindersrörelsen i de löpande dialoger som förs med regionerna och i samverkansrådet. Samrådsförfarandet kommer att utvärderas av parterna under 2014.

ENKÄTUNDERSÖKNING ÅR 2012

Kulturrådet har på motsvarande sätt som inför föregående års rapport genomfört en enkätundersökning för att följa hur måluppfyllelsen i relation till Kulturrådets tre delmål har utvecklats. Enkätfrågorna återfinns i sin helhet i bilaga 1. Nedan beskrivs urval, metod, liksom svarsresultat.

Enkätundersökning

Metod

Precis som föregående år har enkäten riktats till kulturaktörer som får bidrag direkt från Kulturrådet, liksom via regioner och landsting som tagit över fördelningen av statliga bidrag inom ramen för Kultursamverkansmodellen. De statliga kulturinstitutionerna har inte ingått i undersökningen eftersom dessa styrs, följs upp och finansieras direkt av regeringen.

Totalt har 452 webbenkäter sänts ut till regionala kulturinstitutioner, fria grupper och andra aktörer inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag. 339 respondenter har besvarat enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på drygt 76 procent. Mottagarna är såväl större scenkonst- eller kulturarvsinstitutioner med offentliga uppdrag och egna publika lokaler, som mindre aktörer inom det fria kulturlivet, bland annat fria grupper och arrangörer. Därutöver har även främjande verksamheter ingått, t ex konsulentverksamhet inom olika konstområden.

Kulturrådet beskrev i sin rapport 2012 att ”antalet enkäter och urvalet av enkätmottagare inte kommer att vara de samma år från år, beroende på vilka kulturutövare som får statliga bidrag och beroende på hur omfattande Kulturrådets sektorsansvar kan anses vara, bland annat med tanke på Kultursamverkansmodellen”.

För enkätundersökningen avseende 2012 har utskicksurvalet modifierats något i jämförelse med tidigare enkät för att bättre svara mot de konstområden som omfattas av delmålen. Detta innebär att det är något större fokus på mottagare som ingår i något av konstområdena teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena jämfört med föregående enkät. De totala antalen svar innefattar dock fortfarande kulturaktörer inom andra konstområden, men i mindre omfattning. I relation till området bibliotek har endast länsbiblioteksverksamheter funnits med i urvalet till årets, liksom föregående års enkätundersökning.

Några nya frågor har tillförts webbenkäten och i likhet med föregående år har de utarbetats i samråd med Handisam. Frågorna berör hur verksamhetsinnehållet görs tillgängligt för personer med funktionsnedsättning: D v s om aktörerna under året har genomfört särskilda insatser för att tillgängliggöra sitt verksamhetsinnehåll, eller publika utbud för personer med funktionsnedsättning. Dessutom efterfrågas vilken typ av teknik man använder eller har tillgång till för att tillgängliggöra verksamhetsinnehåll, repertoar, eller utbud. Även om dessa frågor inte direkt är kopplade till delmålen är det ett sätt att få en bild av hur aktörerna arbetar.

Bland de 339 respondenterna ser fördelningen av verksamhetstyper ut på följande sätt:

- fria grupper knappt 34,8 procent, eller 118 svarande
- regionala kulturinstitutioner närmare 25,7 procent, eller 87 svarande
- kommunala kulturinstitutioner 4,7 procent, eller 16 svarande
- arrangörer 13,9 procent eller 47 svarande
- övriga (bl. a kollektivverkstäder, intresseorganisationer, producenter inom samtidskonst, främjandeverksamhet/konsulenter) 20,9 procent eller 71 svarande.

Kulturrådet avser inför kommande rapport att kvalitetsgranska och utveckla sitt arbete så att även svarsfrekvens/bortfall fördelat på verksamhetstyper kan presenteras.

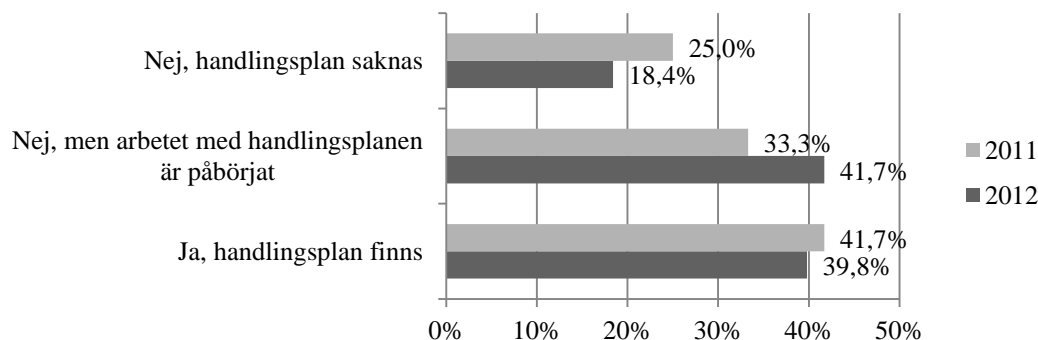
Delmål 1. Handlingsplaner

Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013.

Endast respondenter som anger att de är en regional eller lokal kulturinstitution fick frågan om de har en handlingsplan. De som angav att de hade en handlingsplan fick även följdfrågor, som rör innehåll och uppgifter kopplat till handlingsplanen (se enkätfrågor i bilaga 1).

Fråga 1. Finns en handlingsplan för arbetet med att öka tillgängligheten?

Diagram 1. Finns en handlingsplan för att öka tillgängligheten?

Av totalt 103 svarande, bestående av 87 regionala och 16 kommunala kulturinstitutioner, anger drygt 18 procent, eller 19 respondenter, att de saknar handlingsplan för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Knappt 42 procent, eller 43 respondenter, uppger att de har påbörjat arbetet med en handlingsplan. Detta kan jämföras med fjolårets undersökning där 32 svarande angav att de hade påbörjat arbetet med handlingsplan.

Knappt 40 procent, eller 41 respondenter anger att de har en handlingsplan. Som beskrevs i inledningen av denna rapport har urvalet till enkäten delvis förändrats, vilket innebär att några respondenter från föregående enkätundersökning har fallit bort och några nya har tillkommit. Den procentuella minskningen från föregående års undersökning innebär i absoluta tal en kulturinstitution färre. Av svaren att döma tycks det ändå finnas en generellt ökad aktivitet att utarbeta handlingsplaner. Flera av respondenterna anger att handlingsplaner kommer att utarbetas och tas beslut om under 2013. En viktig faktor i detta har varit den förankring av delmålen som Kulturrådet bedrivit via regionerna i Kultursamverkansmodellen, vilket även framgår av flera kommentarer.

Kommentarer i urval:

”Handlingsplan för tillgänglighet kommer att skrivas under 2013.” (Musik i Dalarna)

”Handlingsplan kommer presenteras teaterns styrelse i mars 2013” (Teater Halland)

”Landstinget har en policy för personer med funktionsnedsättning som även är gällande för vår verksamhet. En konkretiserande handlingsplan kommer att utfärdas för Scenkonst Sörmland. Danskonsulentverksamheten, tillhörande Scenkonst Sörmland, har redan en handlingsplan.” (Scenkonst Sörmland/danskonsulent)

”En intern handlingsplan har funnits tidigare under många år. En plan enligt KUR.s direktiv är under utarbetande.” (Jamtli)

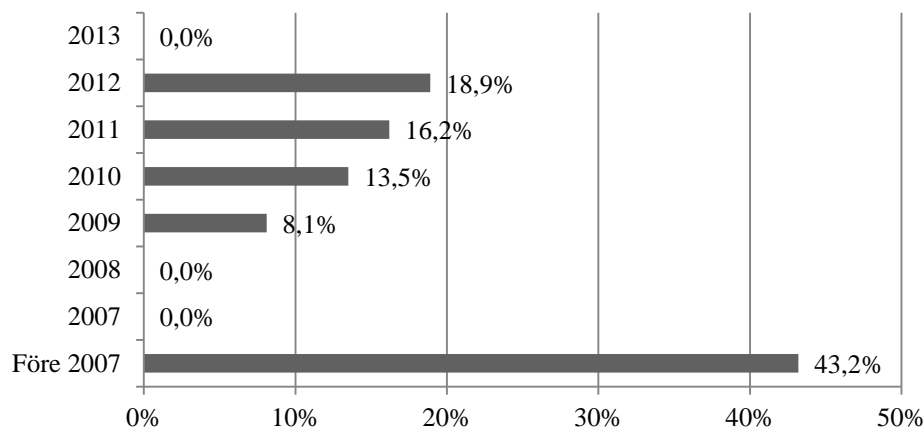
”Landstinget i Jönköpings län/Regional utveckling genomför under 2013 en kartläggning där detta område finns med och med underlag utifrån denna skall en handlingsplan tas fram.”

”Upprättad december 2012 efter landstingets styrdokument” (Dalateatern)

”Teatern har under många år arbetat med tillgänglighetsfrågorna vilka drivits av kommunikations-, föreställningsteknisk och fastighetsavdelning i olika kombinationer. Dock utan att en formell plan upprättats. Däremot har specifika investeringar öronmärkts för tillgänglighetsanpassning. Exempelvis ombyggnad av biljettkassan 2011.” (Uppsala Stadsteater)

Fråga 2. När togs handlingsplanen fram?

Diagram 2. Vilket år handlingsplanen togs fram

På frågan om när handlingsplanen togs fram svarar totalt 16 av 37 respondenter eller drygt 43 procent, att de har tagit fram sin handlingsplan före 2007. Knappt 19 procent, eller 7 respondenter, svarar att handlingsplanen tagits fram under 2012.

Fråga 3. Har handlingsplanen uppdaterats eller reviderats?

Närmare 60 procent, eller 22 av 37 respondenter, uppger att de någon gång har uppdaterat eller reviderat handlingsplanen. Vissa anger att detta görs kontinuerligt, t ex i samband med budgetarbetet. Som beskrevs ovan framgår även vid denna fråga att flera planer är under utarbetande, eller ännu inte formellt beslutade.

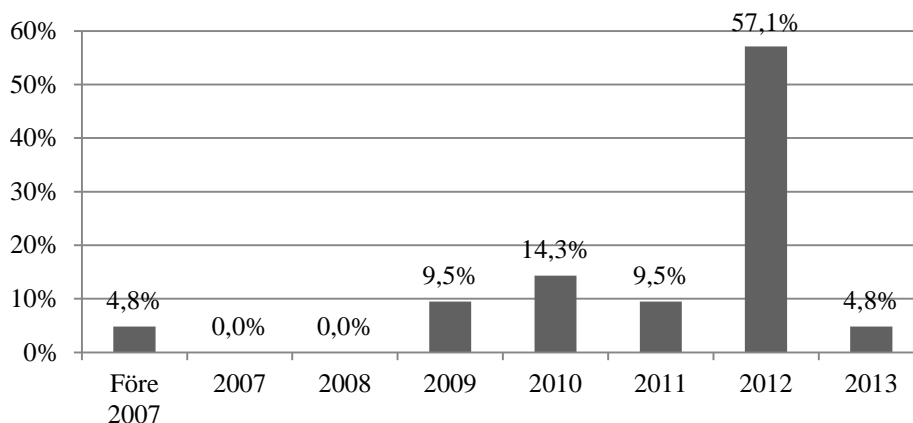
”Vi tog fram en första plan genom projektet På vid gavel som avslutades -07. Då hade vi också genomfört en total genomlysning. Planen har reviderats flertalet gånger och nyligen så omarbetade vi den utifrån Kulturrådets nya anvisningar.” (Göteborgs stadsteater)

”Planen revideras årligen i samband med verksamhetsplanen.” (Örebro Konserthus)

”Vi har tagit fram en ny handlingsplan som ska antas av styrelsen i februari 2013.” (Stockholms läns museum)

Fråga 4. När uppdaterades eller reviderades handlingsplanen senast?

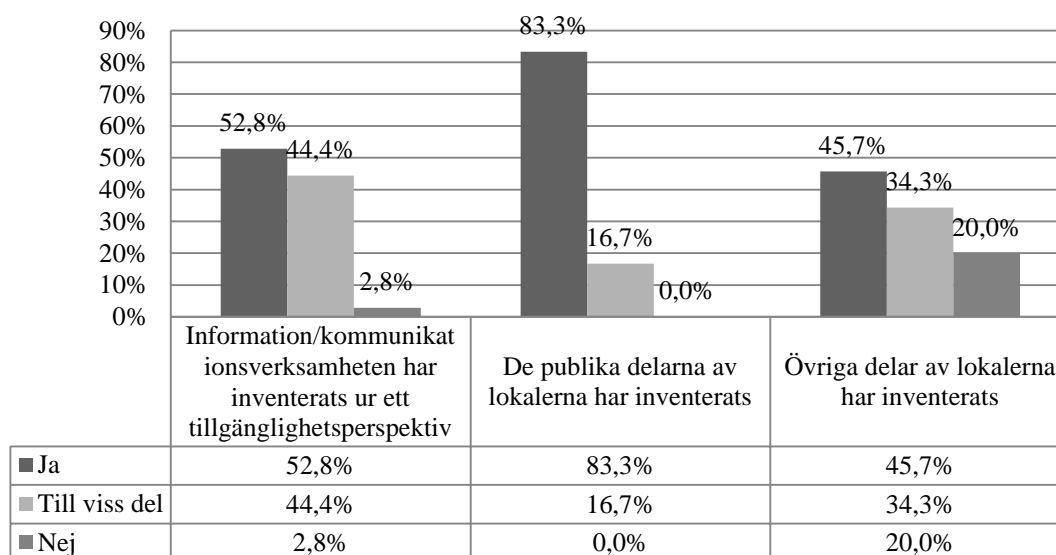
Diagram 3. Vilket år uppdaterades eller reviderades handlingsplanen senast

Av de 21 respondenter som svarade på frågan om när handlingsplanen uppdaterades eller reviderades senast hade drygt hälften uppdaterat eller reviderat sin plan under 2012.

Fråga 5. Vad har inventerats i samband med upprättandet av er handlingsplan?

Diagram 4. Områden som inventerats i samband med upprättandet av handlingsplan

Precis som i föregående års rapport är det vanligast att främst de publika delarna av lokalerna har inventerats ur ett tillgänglighetsperspektiv. Informations- och kommunikationsverksamhet, liksom övriga delar av lokalerna har också inventerats i samband med att handlingsplanen upprättades, men i något mindre omfattning.

Fråga 6. Tog ni hjälp av en tillgänglighetskonsult eller motsvarande i samband med att ni upprättade/reviderade handlingsplanen?

Av totalt 38 respondenter anger 20 att de har tagit hjälp av en tillgänglighetskonsult eller motsvarande när handlingsplanen upprättades eller reviderades. 12 respondenter svarar nej, medan 6 respondenter inte känner till om detta har skett.

Bland kommentarerna till denna fråga anges bland annat att tillgänglighetskonsulter eller motsvarande har använts i ett initialt skede, i samband med inventeringsarbete av lokaler och enkelt avhjälpta hinder, d v s när man tagit fram den ursprungliga handlingsplanen. Däremot har det inte alltid skett vid revideringsarbetet, eftersom man då redan har ett grundarbete att utgå från. Några svarar även att de använder sig av referensgrupper med deltagare från olika funktionshindersorganisationer, till exempel när en ny utställning ska skapas.

Fråga 7. Finns i handlingsplanen uppgifter om samarbete med funktionshindersorganisationer?

Knappt 68 procent, eller 25 av 37 respondenter, uppger att det i handlingsplanen finns uppgifter om samarbete med funktionshindersorganisationer. Övriga uppger att det inte finns sådana uppgifter i handlingsplanen. Vissa kulturinstitutioner lyfter exempelvis fram samråd som en årligt återkommande aktivitet.

Kommentarer i urval:

”Bara som en uppräknning, vi har inte listat de faktiska organisationerna.” (Skellefteå museum)

”Samråd och samarbeten skall ske på årsbasis.” (Scenkonstbolaget, Västernorrland)

”Det är så självklart att vi gör det så det nämns inte. Både vad gäller syntolkningar, textningar, information, utbildning och målgruppsanpassad verksamhet.” (Göteborgs Stadsteater)

Fråga 8. Är handlingsplanen kopplad till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning?

På frågan om handlingsplanen är kopplad till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning svarade 7 av totalt 38 respondenter att den är det, 10 respondenter uppger att handlingsplanen delvis är kopplad till konventionen. 9 respondenter har svarat att handlingsplanen inte är kopplad till konventionen. 12 respondenter svarar att de inte vet om handlingsplanen är kopplad till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Analys och bedömning - Delmål 1

Det kan noteras att bland de kulturinstitutioner som anger att de har en handlingsplan, har även närmare 62 procent angett att de har anordnat utbildning om tillgänglighet. Detta skiljer sig avsevärt från dem som svarar att de inte har en handlingsplan, där knappt 32 procent anger att detta har skett. På motsvarande sätt framgår att de kulturinstitutioner som har en handlingsplan i betydligt större utsträckning svarar att de har genomfört särskilda insatser för att tillgängliggöra sin verksamhet för personer med funktionsnedsättning, 73 procent mot 27 procent. Detta tycks ge stöd till att ett strukturerat och medvetet arbete med tillgänglighetsfrågor, så som att ta fram en handlingsplan, i viss utsträckning även sammanfaller med att olika typer av faktiska insatser genomförs.

Det är mycket positivt att en ökad andel av tillfrågade kulturinstitutioner har påbörjat arbetet med att ta fram handlingsplaner och att ett flertal respondenter anger att handlingsplaner kommer att utarbetas och beslutas under 2013. En viktig framgångsfaktor för uppfyllelse av delmålet är som tidigare redovisats det förankringsarbete som genomförs via Kultursamverkansmodellen. Samtliga 20 län som från och med 2013 ingår i kultursamverkansmodellen har angivit att de nationella delmål som uppställts för kulturområdet ska följas. Kulturrådet bedömer därmed att delmålet har goda förutsättningar att uppfyllas.

I arbetet med att ta fram handlingsplaner är det väsentligt att landstingen eller regionerna ger i uppdrag till sina verksamheter att arbeta konkret med frågorna. För att uppnå delmålet krävs att respektive kulturinstitution själva konkretiserar och omsätter sina målsättningar för arbetet med tillgänglighet i en handlingsplan.

När det blir aktuellt för Kulturrådet att pröva ansökningar om bidrag för 2014 kommer myndigheten att lägga särskild vikt vid om berörda kulturinstitutioner har en handlingsplan för tillgänglighet. Inför Kulturrådets beslut om statsbidrag för regional kulturverksamhet kommer det att krävas att regionerna och landstingen kan redovisa att samtliga statsbidragsmottagande kulturinstitutioner har handlingsplan.

I relation till området bibliotek har endast länsbiblioteksverksamheter funnits med i urvalet till årets, liksom föregående års enkätundersökning. Kulturrådet kommer under 2013 i samverkan med länsbibliotek och Kungliga Biblioteket utveckla uppföljningen, i syfte att nå mer kunskap om hur de lokala biblioteken arbetar med frågan.

Delmål 2. Enkelt avhjälpna hinder

Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska åtgärda enkelt avhjälpna hinder senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Fråga 9. Har ni inventerat enkelt avhjälpna hinder i de publika lokaler ni verkar i?

Tabell 1. Andel kulturinstitutioner, fria grupper, arrangörer m.fl. som inventerat enkelt avhjälpna hinder i sina publika lokaler.

Verksamhetstyp	Ja, fullt ut	Ja, delvis	Nej	Vet ej	Svarande
Fri grupp	36,8 %	55,9 %	4,4 %	2,9 %	68
Regional kulturinstitution	41,8 %	47,8 %	7,5 %	3,0 %	67
Kommunal kulturinstitution	43,8 %	50,0 %	6,2 %	0,0 %	16
Arrangör	31,2 %	50,0 %	12,5 %	6,2 %	32
Övrigt:	48,9 %	38,3 %	8,5 %	4,3 %	47
Totalt	40,4 %	48,7 %	7,4 %	3,5 %	230

Denna fråga har ställts till samtliga respondenter. Drygt 89 procent, eller 205 av totalt 230 respondenter, anger att de helt eller delvis har inventerat enkelt avhjälpna hinder i de publika delarna av lokalerna. Av dem som inte har gjort en inventering anges bland annat att de inte har egna lokaler, eller enbart är arrangörer utan egna lokaler.

Kommentarer i urval:

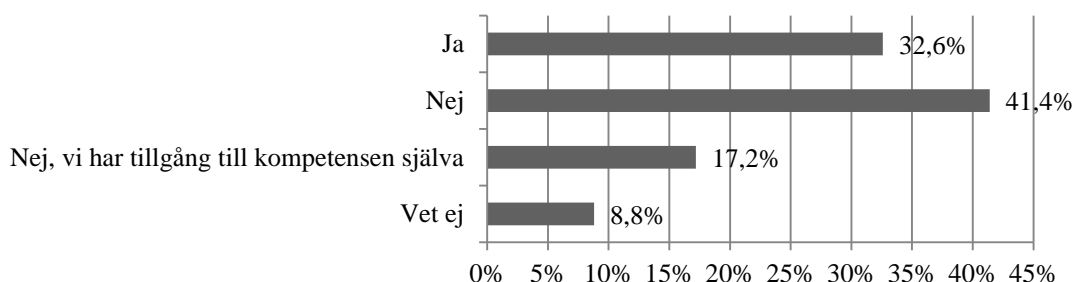
"Under våren 2004 avslutades på länets kulturinstitutioner en inventering avseende tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Syftet med inventeringen var att visa på de insatser som bör åtgärdas för att förbättra tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga och att s.k. "enkelt avhjälpna hinder" åtgärdas före utgången av år 2010. Under 2011 genomfördes en uppföljning för att se hur långt de regionala kulturinstitutionerna kommit i arbetet med att förbättra tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, s.k. "enkelt avhjälpna hinder". Uppföljningen resulterade i rapporten Uppföljande inventering avseende tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (Umeå 2011–2012) och har under året redovisats. Rapporten kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet." (Region Västerbotten/mångkulturkonsulent)

"Inventering av de fysiska lokalerna gjordes fullt ut 2011 med konsulent och sedan dess pågår en genomgripande renovering av samtliga lokaler där alla påpekanden som då gjordes är tänkta att åtgärdas. Två äldre utställningar kommer att tas ner under året och den som blir kvar skall förbättras med bl a audioguiden" (Skellefteå Museum)

"Olika inventeringar har gjorts under senare år i samverkan med handikapporganisationer, Teaterförbundet samt på uppdrag av Stockholms stad." (Strindbergs Intima Teater)

Fråga 10. Tog ni hjälp av en extern tillgänglighetskonsult eller motsvarande vid inventeringen av enkelt avhjälpta hinder?

Diagram 6. Andel som tagit hjälp av extern tillgänglighetskonsult eller motsvarande vid inventeringen av enkelt avhjälpta hinder.

Av totalt 227 svarande har knappt 33 procent tagit hjälp av en extern tillgänglighetskonsult vid inventeringen av enkelt avhjälpta hinder. 17 procent anger att de har tillgång till egen kompetens och har därför inte anlitat någon extern konsult. Precis som föregående år svarar flera av respondenterna att det är kommunen, regionen/landstinget, eller annan ägare av byggnad/lokaler som svarat för inventeringen av enkelt avhjälpta hinder.

Fråga 11. I vilken utsträckning är enkelt avhjälpta hinder åtgärdade i de publika lokaler ni verkar i?

Tabell 2. Andel enkelt avhjälpta hinder som åtgärdats.

Verksamhetstyp	Till						Svarande
	Fullständigt	Till stor del	hälften	Delvis	Inte alls	Vet ej	
Fri grupp Regional kulturinstitution	17,9%	41,8%	9,0 %	23,9%	3,0 %	4,5 %	67
Kommunal kulturinstitution	15,2%	56,1%	4,5 %	15,2%	3,0 %	6,1 %	66
Arrangör	12,5%	37,5%	0,0 %	50,0%	0,0 %	0,0 %	16
Övrigt:	12,5%	56,2%	0,0 %	21,9%	6,2 %	3,1 %	32
Övrigt:	20,8%	37,5%	4,2 %	20,8%	10,4 %	6,2 %	48
Total	16,6%	46,7%	4,8 %	22,3%	4,8 %	4,8 %	229

Av totalt 229 respondenter är det knappt 17 procent, eller 38 respondenter som anger att de har fullständigt åtgärdat enkelt avhjälpta hinder.

Knappt 47 procent, eller 107 respondenter, anger att enkelt avhjälpta hinder är åtgärdade till stor del. Cirka 27 procent, eller 62 respondenter, anger att enkelt avhjälpta hinder är till hälften eller delvis åtgärdade.

Med tanke på att enkäturvalet till delar är rörligt mellan åren är det tveksamt om det går att bedöma en statistiskt säkerställd utveckling. Det kan samtidigt konstateras att andelen som i denna enkätundersökning anger att enkelt avhjälpta hinder är fullständigt åtgärdade i de lokaler de verkar i, fortfarande är låg.

Analys och bedömning - Delmål 2

Enligt plan- och bygglagen som har funnits sedan 2001, ska ”enkelt avhjälpna hinder” åtgärdas skyndsamt. Exempel på hinder som är enkelt avhjälpna är bland annat höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, bristfällig skyltning, bullrig ljudmiljö, eller avsaknad av ledstänger. Den som äger en publik lokal dit allmänheten har tillträde ansvarar för att åtgärda hinder som är enkelt avhjälpna, så att även personer med funktionsnedsättning har möjlighet att ta sig in och använda lokalen. I de allra flesta fall är det fastighetsägaren som ansvarar för detta, men det kan även vara en verksamhetsutövare som hyr en lokal som ansvarar för att genomföra åtgärderna. Det är respektive kommuns ansvar (byggnadsnämnd) att övervaka att reglerna om enkelt avhjälpna hinder följs. Byggnadsnämnden kan besluta om sanktioner mot den ägare som inte följer reglerna.

Vid fjolårets enkätundersökning konstaterades att flera av respondenternas uppvisade en osäkerhet om vad som kan bedömas vara enkelt avhjälpna hinder. Flera tog upp att de saknar hörslinor, inte får åtgärda trappor och annat på grund av att verksamheten bedrivs i kulturminnesmärkta lokaler. I årets uppföljning förekommer liknande svar, vilket tydliggör att kunskapen om vad enkelt avhjälpna hinder innebär måste förbättras.

Som tidigare beskrivits anges i Kulturrådets andra delmål att aktörer som får statsbidrag senast 2016 ska ha åtgärdat enkelt avhjälpna hinder. Detta bör tolkas som att inga kulturaktiviteter bör äga rum i lokaler där enkelt avhjälpna hinder finns kvar och inte är åtgärdade.

Ett antal regionala kulturinstitutioner vilka har i uppdrag att bedriva turnerande verksamhet på ett flertal spelplatser i sina respektive län, understryker i enkätsvaren problematiken med att spellokaler i stor utsträckning inte uppfyller kraven på tillgänglighet. Detta borde enligt Kulturrådets mening föranleda att man på regional och kommunal nivå initierar en inventering av aktuella spellokaler och att samtal med berörda fastighetsägare inleds.

Flera aktörer som inte har egna lokaler kommenterar att det är ägarna av lokalerna som ska se till att relevanta tillgänglighetsåtgärder görs, och anger att de har ett mycket begränsat inflytande på den processen. Det finns även aktörer som pekar på problem med att få ägaren av lokalerna att åtgärda inventerade hinder.

Kulturrådet bedömer utifrån uppföljningsresultatet att det finns ett stort behov av att ytterligare tydliggöra och kommunicera vad delmålet innebär, såväl som att tydliggöra vad enkelt avhjälpna hinder enligt plan- och bygglagen innebär. Kulturrådet kommer därför i samverkan med lämpliga nationella myndigheter att planera och genomföra utbildningar riktade mot kultursektorn för att öka kunskaperna på området. Tänkbara samarbetsparter är Handisam, Boverket och Sveriges Kommuner och Landsting. Ett fortsatt arbete bör även inriktas på att informera om möjligheter att söka bidrag för att anpassa lokaler.

Delmål 3. Tillgänglighetsanpassade webbplatser och e-tjänster

Samtliga kulturinstitutioner inom teater-, dans-, musik-, litteratur-, biblioteks-, musei- och utställningsområdena som får statsbidrag ska ha webbplatser och e-tjänster som är tillgänglighetsanpassade senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Fråga 12. Följer den externa webbplatsen internationell standard för tillgänglighet på webben WCAG 2.0, nivå AA?*Tabell 3. Andel externa webbplatser som följer internationell standard*

Verksamhetstyp	Ja	Ja, till viss del	Nej	Vet ej	Svarande
Fri grupp	12,0 %	12,0 %	23,9 %	52,1 %	117
Regional kulturinstitution	16,9 %	31,3 %	12,0 %	39,8 %	83
Kommunal kulturinstitution	12,5 %	25,0 %	6,2 %	56,2 %	16
Arrangör	15,2 %	30,4 %	21,7 %	32,6 %	46
Övrigt:	15,2 %	15,2 %	13,6 %	56,1 %	66
Total	14,3 %	20,7 %	17,7 %	47,3 %	328

Resultatet visar att knappt hälften, eller 47 procent av totalt 328 respondenter inte vet om den externa webbplatsen följer den internationella standarden för tillgänglighet på webben, WCAG 2.0, nivå AA.

Resultatet är något bättre jämfört med föregående undersökning då 51 procent av de som då tillfrågades, inte kände till standarden. Likaså finns en viss procentuell ökning av svarande som anger att deras webbplatser helt svarar mot standarden, vilket vid föregående års enkät var 11 procent. Kulturrådet har dock inte initierat någon oberoende test av att denna information är korrekt.

Ett flertal kommentarer visar på ambitioner, eller ett pågående arbete med att ta fram hemsidor som är tillgängliga enligt standarden. Flera respondenter anger även att de, genom den information de har fått om standarden i enkäten, avser undersöka om webbsidan är tillgänglig eller inte. Flera, främst mindre aktörer, hänvisar samtidigt till att de har för knappa resurser eller skulle behöva hjälp och mer information.

Kommentarer i urval:

"I teorin kan hemsidan nå WCAG nivå AA men gör det inte fullt ut då det ställer krav på att musik och tex youtube-klipp ska ha en textad version, vilket det inte har. Allt övrigt material kan dock nås av alla."

"Vi är en projektteater som inte bedriver kontinuerlig verksamhet. Vi har inte pengar att ha någon anställd för att anpassa webben till WCAG 2.0 nivå AA. Vi är glada att vi har en någorlunda fungerande text baserad hemsida. En hemsida som en av oss sköter på sin fritid utan att få betalt."

Fråga 13. Finns på webbplatsen information om tillgängligheten i era publika lokaler för personer med funktionsnedsättning?

Tabell 4. Information på webbplatsen om tillgängligheten

Verksamhetstyp	Ja	Nej	Svarande
Fri grupp	45,9 %	54,1 %	111
Regional kulturinstitution	56,4 %	43,6 %	78
Kommunal kulturinstitution	75,0 %	25,0 %	16
Arrangör	31,1 %	68,9 %	45
Övrigt:	32,8 %	67,2 %	64
Total	45,2 %	54,8 %	314

Av de totalt antal svarande på denna fråga anger drygt 45 procent eller 142 av 314 respondenter, att det på webbplatsen finns information om tillgängligheten i de publika delarna av lokalerna. Knappt 172 respondenter, eller knappt 55 procent har inte sådan information på hemsidan, men av kommentarerna att döma pågår på flera håll ett arbete med att ta fram sådan information.

Av dem som inte har egna publika lokaler svarar flera med hänvisning till att detta är något som antas finnas på respektive lokalhållares, eller arrangörers hemsidor. Vissa anger också att de länkar vidare till och själva informerar om tillgängligheten på olika spelplatser, beroende på den information som kan tillhandahållas.

Fråga 14. Finns på webbplatsen information om BRISTER i tillgängligheten i era lokaler för personer med funktionsnedsättning?

Tabell 5. Information på webbplatsen om brister i tillgängligheten

Verksamhetstyp	Ja	Nej	Våra lokaler är	
			fullt tillgängliga	Svarande
Fri grupp	20,0 %	60,0 %	20,0 %	110
Regional kulturinstitution	23,7 %	57,9 %	18,4 %	76
Kommunal kulturinstitution	50,0 %	25,0 %	25,0 %	16
Arrangör	8,7 %	73,9 %	17,4 %	46
Övrigt:	13,1 %	65,6 %	21,3 %	61
Total	19,4 %	60,8 %	19,7 %	309

Drygt 19 procent, eller 60 av totalt 309 respondenterna uppger att de på sin webbplats informerar om brister i tillgängligheten i lokalerna för personer med funktionsnedsättning. Knappt 61 procent, eller 188 respondenter, har inte sådan information på webben. Det kan jämföras med svaren på frågan ovan, där det framgår att flera av de svarande inte har egna lokaler. Närmare 20 procent uppger att lokalerna är fullt tillgängliga.

Det kan noteras att bland dem som har angett att de har egna, publika lokaler svarar totalt 53 procent att de på sin hemsida informerar om brister i tillgängligheten i lokalerna.

Analys och bedömning - Delmål 3

Webbplatser och e-tjänster ska kunna användas av alla, därför är det viktigt att följa internationell standard när det gäller struktur, kodning, formgivning och innehåll, så att varje användare kan anpassa webbplatsen efter sina behov. Likaså gäller att e-tjänster är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Information om webbtillgänglighet finns på Kulturrådets hemsida, liksom länk till E-delegationens webbricklinjer (www.webbricklinjer.se) som ger stöd och anvisningar om hur man tar fram webbplatser och e-tjänster som kan användas av så många som möjligt.

Kulturrådet bedömer utifrån svarsresultatet att det finns ett stort behov av ytterligare information och utbildning om den internationella webstandarden WCAG 2.0, nivå AA och e-tjänster. Kulturrådet avser därför att i samverkan med lämpliga parter planera och genomföra utbildningar riktade mot kultursektorn för att öka kunskaperna på området.

Det finns samtidigt ett behov av att Kulturrådet tydliggör och kommunicerar vad delmålet innebär, i synnerhet gentemot de aktörer inom det fria kulturlivet som är berörda av målet. Många verksamheter inom det fria kulturlivet bedrivs med låg finansieringsgrad och genom ett omfattande ideellt arbete. Detta framgår tydligt i enkätens svarsresultat där ett stort antal svarande understryker att de behöver en högre grundfinansiering för att kunna svara upp mot de krav som ställs. Här bör Kulturrådet utarbeta tydliga avgränsningar av vilka aktörer inom det fria kulturlivet som delmålet bör omfatta och även analysera om särskilda medel bör tillföras för att nå målet.

En slutuppföljning av delmålet bör inbegripa att Kulturrådet initierar en oberoende test av webbplatser.

Övriga frågor om tillgänglighet

I enkätens avslutande del ville Kulturrådet få en bild av hur vanligt det är med utbildning i frågor om tillgänglighet och om det finns någon samordnande funktion för frågor som rör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Dessutom ställdes frågor om särskilda insatser hade genomförts för att tillgängliggöra verksamhetsinnehåll, eller det publika utbudet, för personer med funktionsnedsättning, liksom vilken typ av teknik kulturaktörerna använder eller har tillgång till, för att tillgängliggöra verksamhetsinnehåll, repertoar, eller utbud.

Fråga 15. Har utbildning om tillgänglighet anordnats?

Tabell 6. Andel som anordnat utbildning om tillgänglighet

Verksamhetstyp	Ja	Nej	Svarande
Fri grupp	15,2 %	84,8 %	112
Regional kulturinstitution	57,3 %	42,7 %	82
Kommunal kulturinstitution	37,5 %	62,5 %	16
Arrangör	13,3 %	86,7 %	45
Övrigt:	31,9 %	68,1 %	69
Totalt	30,2 %	69,8 %	324

Av totalt 324 svarande på denna fråga var det endast 30 procent, eller 98 respondenter som angav att de hade anordnat utbildning om tillgänglighet, medan 70 procent svarade att de inte hade gjort detta. Det kan noteras att även om kulturinstitutionerna i högre grad har uppgett att de har anordnat utbildning, är det fortfarande ett stort flertal som anger att detta inte har skett. Flera mindre aktörer inom det fria kulturlivet kommenterar att de inte har ekonomiskt, eller annat utrymme för detta, och menar att om det ska kunna ske så behöver de ytterligare stöd.

Fråga 16. Finns det en utsedd samordnare för frågor som rör tillgänglighet?

Av totalt 326 svarande på denna fråga angav drygt 36 procent att det finns en utsedd samordnare för frågor som rör tillgänglighet. Knappt 64 procent har inte utsett någon samordnare. Det är i högre grad de regionala och kommunala kulturinstitutionerna som anger att de har utsett samordnare. Många av dem som svarat att de inte har utsett någon samordnare är fria grupper eller arrangörer, d v s verksamheter som består av en mindre grupp, eller ett fåtal personer, där storleken på och arbetsmetodiken i verksamheten gör att en samordningsfunktion inte uppfattas som nödvändig.

Fråga 17. Vad skulle ni behöva för information, utbildning eller annan hjälp för att uppnå en bättre tillgänglighet?

Tabell 7. Andel öppna svar på frågan: Vad skulle ni behöva för information, utbildning eller annan hjälp för att uppnå en bättre tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inom er organisation/institution?

Verksamhetstyp	Ekonomiskt stöd	Utbildning /annat stöd	Kontakt med funktionshindersorganisation eller sakkunnig	Webbsida, hjälp med utformning m.m.	Check-listor /riktlinjer	Information	Annat
Kultur-institution	13	26	5	2	4	11	13
Fria grupp	25	15	7	11	6	20	19
Arrangör	7	3	5	3	3	9	11
Övrigt	7	8	5	3	6	8	19
Summa	52	52	22	19	19	48	62

Anmärkning: Fler än ett alternativ kan ha angetts

Samtliga 339 respondenter som besvarade enkäten gavs möjlighet att besvara den öppet hållna frågan: Vad skulle ni behöva för information, utbildning eller annan hjälp för att uppnå en bättre tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inom er organisation/institution? 258 respondenter valde att besvara frågan: varav 92 fria grupper, 63 regionala kulturinstitutioner, 11 kommunala kulturinstitutioner, 36 arrangörer och 56 inom gruppen övriga. Många svar hade återkommande ämnen och det gick därmed att klassificera svaren utifrån ett antal rubriker (se tabell 7).

De fria grupperna ser i stor utsträckning behov av mer information och utbildning, men framför allt är det ekonomiska förutsättningar som efterfrågas. Det framgår också flera önskemål om att få verktyg och ökad kunskap för att kunna ställa krav på tillgängliga lokaler när man ska hyra dem, eller vid exempelvis turnéläggning.

I kulturinstitutionernas svar framgår bland annat att många ser de största behoven inom utbildningsinsatser och information, till exempel vad gäller olika typer av funktionsnedsättningar, pedagogik, eller teknisk utveckling. Det efterfrågas även goda exempel och nätverk för tillgänglighetsfrågor, liksom stöd kring hur frågor som rör åtgärdande av enkelt avhjälpbara hinder kan tas upp gentemot ansvariga fastighetsägare.

Kommentarer i urval:

"Tillgängligheten till våra aktiviteter beror mycket på de scener som vi besöker, så där har vi möjlighet att göra ett urval. Jag tycker att bara den här enkäten gör att detta uppmärksammas och att man tänker mer på dessa aspekter. Jag saknar ingen information, det finns mycket att hämta på Kulturrådets hemsida"

"Vore hjälpsamt att få information om vilka lokaler/scener runt om i landet är anpassade och därmed kunna välja dessa scener."

"Att vår hyresvärd Familjebostäder ser till att åtgärda tillgängligheten i lokalerna."

"I all enkelhet handlar det nog om att få en grundkurs i hur vi som inte har egna lokaler kan utöva påtryckning vad gäller lokaler som vi spelar i. Därtill vore det fantastiskt med en grundkurs i eller finansiering för att tillgängliggöra webbplatser enligt den standard som vi bör följa."

”Tillgång till länkar och kontakter till nätverk om tillgänglighet/funktionsnedsättning.”

”Vi är alltid i behov av nya rön hur utställningar kan planeras och byggas så att de fungerar för alla. Kunskaper om bemötande är också aktuellt.”

”Vi skulle behöva ekonomi för att kunna bedriva en kontinuerlig verksamhet, gärna med fasta lokaler. Om det fria kulturlivet ska åläggas att ansvara för tillgänglighet bör extra anslag finnas för detta. Om det inte finns ekonomiska medel för att anpassa lokaler och verksamhet spelar det ingen roll hur mycket information/utbildning man får.”

”Kreativa snygga arkitekt eller tekniska exempel på lösningar från kulturskyddade hus i världen. Att se att det går att göra om gamla hus på ett bra sätt.”

”Exempel på organisationer/institutioner som kommit långt i tillgänglighetsarbetet på alla plan”

”Kontakt med människor med funktionsnedsättningar och handikapporganisationer är väsentligt. Vi försökte ett tag med en referensgrupp, men den var svår att hålla ihop.”

”Sakkunnig hjälp som besöker oss och går igenom vår verksamhet. En regelrätt utbildning för hela personalen.”

Fråga 22. Har ni under året genomfört särskilda insatser för att tillgängliggöra er publika verksamhet/repertoar/utbud för personer med funktionsnedsättning?

Tabell 8. Antal som genomfört särskilda insatser

Verksamhetstyp	Ja	Nej	Svarande
Fri grupp	33,0%	67,0%	115
Regional kulturinstitution	64,6%	35,4%	79
Kommunal kulturinstitution	46,7%	53,3%	15
Arrangör	26,1%	73,9%	46
Övrigt:	43,9%	56,1%	66
Totalt	42,7%	57,3%	321

Av totalt 321 svarande anger 137, eller knappt 43 procent, att de under år 2012 genomfört särskilda insatser för att tillgängliggöra sin publika verksamhet, repertoar eller utbud för personer med funktionsnedsättning. Jämför man de olika verksamhetstyperna så är det cirka 65 procent av regionala kulturinstitutioner som gjort detta, följt av cirka 47 procent av de kommunala kulturinstitutionerna. Bland gruppen övriga är det 44 procent. Av de fria grupperna och arrangörerna svarar 33 respektive 26 procent att de gjort detta.

En viss försiktighet bör finnas i bedömning av antal ja och nej-svar eftersom frågan om vad som är särskilda insatser kan tolkas, och uppenbarligen har tolkats, på flera olika sätt. I kommentarerna ges exempel på arbete som inbegriper uppsökande verksamhet och föreställningar som vänder sig direkt till personer med funktionsnedsättning till exempel inom skola eller omsorg. Det ges även exempel på arbete med att integrera tillgänglighetsperspektivet i produktioner och verksamhet så att olika människors behov och förutsättningar tillgodoses. Dessutom beskrivs genomförda lokalanpassningar, användande av syn-, tecken- eller texttolkning och kontakter med representanter för funktionshindersrörelse.

Fråga 23. Vilken av följande teknik finns det tillgång till/använder ni för att tillgängliggöra ert verksamhetsinnehåll/repertoar/utbud?*Tabell 9. Andel teknik som det finns tillgång till/används för att tillgängliggöra verksamhetsinnehåll etc.*

Verksamhetstyp	Anpassad media	Hör-slingor	Syntolkning texttolkning	Appar	Tecken-tolkning	Annat	Svarande
Fri grupp	21,3 %	19,1 %	25,5 %	6,4 %	27,7 %	46,8 %	47
Regional kulturinstitution	39,4 %	77,5 %	43,7 %	9,9 %	33,8 %	26,8 %	71
Kommunal kulturinstitution	15,4 %	76,9 %	53,8 %	15,4 %	23,1 %	7,7 %	13
Arrangör	25,0 %	68,8 %	18,8 %	0,0 %	12,5 %	12,5 %	16
Övrigt:	36,8 %	47,4 %	21,1 %	5,3 %	15,8 %	36,8 %	38
Totalt	31,4 %	55,7 %	33,0 %	7,6 %	25,9 %	31,4 %	185

På denna fråga svarade 185 respondenter. Det är tydligt att ett tekniskt hjälpmedel som exempelvis hörslingor är vanligt förekommande inom verksamheterna. Likaså framgår att syn-, texttolkning och teckentolkning förekommer och används i varierande utsträckning, vilket även framkom i de öppna kommentarer som gavs ovan. Det fria kulturlivet eller aktörer utan egen lokal hänvisar främst till respektive spelplatser och lokalhållare.

Under svarsalternativet ”annat” anges bland annat streaming av produktioner, audioguider, stödtecken, taktila föremål, textförstoring, ramper, hissar, liksom bemötande och hjälp med ledsagning.

SAMMANFATTANDE SLUTSATSER

Det pågår ett omfattande arbete av en mängd aktörer inom kulturlivet för att tillgängliggöra verksamhet, lokaler och information så att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska bli bättre. Det är också många som arbetar genomtänkt och strategiskt, med stor medvetenhet och högt ställda ambitioner.

Samtidigt visar resultaten i årets enkätundersökning att det finns mycket kvar att göra för att nå målsättningarna om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Exempelvis uppfyller långt ifrån alla kulturinstitutioner och andra publika kulturlokaler befintlig lagstiftning om att enkelt avhjälpta hinder skyndsamt ska åtgärdas i publika lokaler.

Många aktörer pekar på generella behov av mer information, utbildning och kompetensutveckling för att uppnå bättre tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Detta framkommer såväl bland förhållandevis resursstarka aktörer, som bland mindre resursstarka aktörer. Inom det fria kulturlivet vittnar många av kulturutövarna om både resurs- och tidsbrist, på grund av att deras verksamheter bedrivs med låg finansiering och genom omfattande ideella insatser. Goda exempel på tillgänglighetsarbete och nätverk för tillgänglighetsfrågor, är något som efterfrågas av flera parter.

Kulturrådet menar att nätverksbyggande och samverkan mellan aktörer är väsentligt för att sprida kännedom om och ge goda exempel på hur man på olika sätt kan arbeta med tillgänglighet. Detta är ett arbete som i stor utsträckning bör kunna utvecklas och bedrivas lokalt och regionalt, men Kulturrådet har som nationell aktör och sektorsansvarig myndighet en viktig roll genom att sprida goda exempel och uppmuntra olika kulturaktörer till ökat utbyte och samverkan.

Kulturrådets fortsatta insatser för att uppfylla delmålen inom funktionshinderpolitiken kommer att inrikta sig på strategiska informationsinsatser, liksom riktade utbildningsinsatser inom samtliga delmål. Kulturrådet avser även att tydliggöra och kommunicera vilka konsekvenser som kan följa om respektive delmål eventuellt inte uppfylls.

När det blir aktuellt för Kulturrådet att pröva ansökningar om bidrag för 2014 kommer myndigheten att lägga särskild vikt vid om berörda kulturinstitutioner har en handlingsplan för tillgänglighet. Inför Kulturrådets beslut om statsbidrag för regional kulturverksamhet kommer det att krävas att regionerna och landstingen kan redovisa att samtliga statsbidragsmottagande kulturinstitutioner har handlingsplan.

Som framgått av tidigare redogörelse understryker ett antal kulturinstitutioner som har turnerande länsuppdrag, att spellokaler i deras län i stor utsträckning inte uppfyller kraven på tillgänglighet. Detta borde enligt Kulturrådets mening föranleda att man på regional och kommunal nivå initierar en inventering av aktuella spellokaler och att samtal med berörda fastighetsägare inleds. Här har respektive kommuner ett stort ansvar att övervaka att reglerna om enkelt avhjälpta hinder följs.

Bilaga 1 Enkätunderlag

Kulturlivet ska vara enkelt att nå för alla, med eller utan funktionsnedsättning!

Denna enkät om tillgängligheten till kulturlivet för personer med funktionsnedsättning går till kulturinstitutioner, fria grupper m.fl. inom olika konst- och kulturområden.

Regeringen har beslutat att hela samhället ska utformas så att personer med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga inom alla områden. Samtliga kulturinstitutioner och det fria kulturlivet som får statliga bidrag måste därför se över sina lokaler, information och verksamhet.

Kulturrådet har i uppdrag att årligen rapportera utvecklingen inom kulturområdet i förhållande till de mål som regeringen har beslutat om i sin strategi för funktionshinderpolitiken 2011-2016. Denna enkät utgör underlag för rapporten.

Målen i strategin är att kulturinstitutionerna ska ha handlingsplaner för ökad tillgänglighet, att enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas och att webbplatser och e-tjänster ska vara tillgänglighetsanpassade. Enkelt avhjälpna hinder, anpassade webbplatser och e-tjänster gäller även fria grupper med flera i den omfattning det kan anses skäligt.

Vill du veta mer om Kulturrådets uppdrag och handlingsplan för ökad tillgänglighet till kultur för personer med funktionsnedsättning eller veta mer om regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken, klicka här <http://www.kulturradet.se/sv/verksamhet/Tillganglighet/>

Ange det konstområde ni verkar inom:

(fler val är möjliga)

- Teater
- Dans
- Musik
- Musikteater
- Museum
- Utställare
- Litteratur
- Bibliotek
- Övrigt: _____

Ange i vilket län ni är verksamma

Fria grupper (eller motsvarande) utan egen scen, utställningslokal eller motsvarande, anger sin organisatoriska hemvist.

- Blekinge län
- Dalarnas län
- Gotlands län
- Gävleborgs län
- Hallands län
- Jämtlands län
- Jönköpings län
- Kalmar län
- Kronobergs län
- Norrbottens län
- Skåne län
- Stockholms län
- Södermanlands län

- Uppsala län
- Värmlands län
- Västerbottens län
- Västernorrlands län
- Västmanlands län
- Västra Götalands län
- Örebro län
- Östergötlands län

Ange er verksamhetstyp:

- Fri grupp
- Regional kulturinstitution
- Kommunal kulturinstitution
- Arrangör
- Övrigt: _____

Har ni fast scen/publik verksamhet i fast lokal?

- Vi har fast scen/publik verksamhet i fasta lokaler
- Vi har fast scen/publik verksamhet i fasta lokaler och turnerar/bedriver uppsökande verksamhet
- Vi turnerar enbart/bedriver enbart uppsökande eller främjande verksamhet

HANDLINGSPLAN

I den här delen av enkäten ställs frågor som kopplas till målet som handlar om att kulturinstitutioner som får statsbidrag ska ha upprättat en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013.

En handlingsplan bör vara beslutad av institutionens ledning. Den kan utgöra en del av den ordinarie verksamhetsplaneringen och budgeten, men den kan också vara ett självständigt dokument.

Grunden för handlingsplanen bör vara en inventering av lokalerna, verksamhetsinnehållet, informations- och kommunikationsverksamheten ur ett tillgänglighetsperspektiv. Av planen ska framgå vilka hinder som behöver undanröjas för att tillgängligheten ska öka. Önskvärt är att tidpunkter för när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ansvarar för genomförandet är angivna i handlingsplanen samt hur åtgärderna ska finansieras.

För mer läsning se checklista för handlingsplan,
<http://www.kulturradet.se/Documents/Verksamhet/Tillg%c3%a4ngligt%20kulturliv/Checklista%20handlingsplan.pdf>

Finns en handlingsplan för arbetet med att öka tillgängligheten?

- Ja, handlingsplan finns
- Nej, men arbetet med handlingsplanen är påbörjat
- Nej, handlingsplan saknas

Kommentar:

När tog handlingsplanen fram?

- Före 2007
- 2007
- 2008

- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013

Kommentar

Har handlingsplanen uppdaterats eller reviderats?

- Ja
- Nej

Kommentar:

När uppdaterades eller reviderades handlingsplanen senast?

- Före 2007
- 2007
- 2008
- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013

Kommentar:

Har följande inventerats i samband med upprättandet av er handlingsplan:

Information/kommunikationsverksamheten har inventerats ur ett tillgänglighetsperspektiv

Ja	Nej	Till viss del
☐	☐	☐

De publika delarna av lokalerna har inventerats

Ja	Nej	Till viss del
☐	☐	☐

Övriga delar av lokalerna har inventerats

Ja	Nej	Till viss del
☐	☐	☐

Kommentar:

Tog ni hjälp av en tillgänglighetskonsult eller motsvarande i samband med att ni upprättade/reviderade handlingsplanen?

- Ja
 Nej
 Vet ej

Kommentar:

Finns i handlingsplanen uppgifter om samarbete med funktionshindersorganisationer?

- Ja
 Nej

Kommentar:

Är handlingsplanen kopplad till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning?

Regeringen har beslutat att arbetet framåt ska ha FN:s konvention om mänskliga rättigheter som grund. I konventionen finns bl.a. regler som ska tillförsäkra personer med funktionsnedsättning tillgänglighet till kulturlivet. I konventionen finns det också regler som rör tillgängligheten till information och media. Vill du veta mer om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, klicka här

<http://www.handisam.se/Filer/dennyakonventionen/konvention.pdf>

- Ja
 Delvis
 Nej
 Vet ej

Kommentar:

ENKELT AVHJÄLPTA HINDER

I den här delen av enkäten ställs frågor som kopplas till målet om att enkelt avhjälppta hinder enligt Plan- och bygglagen ska åtgärdas senast 2016. Detta gäller även fria grupper m.fl. i den omfattning det kan anses skäligt.

Det kan röra sig om förhållandevis små åtgärder som kan göra stor skillnad för om en lokal kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Till enkelt avhjälppta hinder räknas till exempel höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, bristfällig skyltning, bullrig ljudnivå och avsaknad av ledstänger.

De hinder som är enkla att åtgärda till rimliga kostnader ska avlägsnas i den befintliga miljön. En stor institution har hårdare krav på sig än en liten.

För ytterligare information om "enkelt avhjälppta hinder" se Kulturrådets webbplats:

<http://www.kulturradet.se/sv/verksamhet/Tillganglighet/>

Har ni inventerat "enkelt avhjälppta hinder" i de publika lokaler ni verkar i?

- Ja, fullt ut

- Ja, delvis
- Nej
- Vet ej

Kommentar:

Tog ni hjälp av en extern tillgänglighetskonsult eller motsvarande vid inventeringen av "enkelt avhjälpna hinder"?

- Ja
- Nej, vi har tillgång till kompetensen själva
- Nej
- Vet ej

Kommentar:

I vilken utsträckning är "enkelt avhjälpna hinder" åtgärdade i de publika lokaler som ni verkar i?

- Fullständigt
- Till stor del
- Till hälften
- Delvis
- Inte alls
- Vet ej

Kommentar:

WEBBPLATSER OCH E-TJÄNSTER

I den här delen av enkäten ställs frågor som kopplas till målet att kulturinstitutioner och det fria kulturlivet som får statliga bidrag ska ha tillgängliga webbplatser och e-tjänster senast 2016. För fria grupper m.fl. gäller detta i den omfattning det kan anses skäligt.

Webbplatser, intranät och e-tjänster ska kunna användas av alla. Därför är det viktigt att följa internationell standard vad gäller struktur, kodning, formgivning och innehåll. Då kan varje användare anpassa webbplatsen efter sina egna behov. Den internationella standarden för tillgänglighet på webben benämns: "WCAG 2.0 nivå AA". Om du vill veta mer om den internationella standarden klicka här: <http://www.kulturradet.se/sv/verksamhet/Tillganglighet/>

Om lokalerna inte är anpassade för personer med funktionsnedsättning är det särskilt viktigt att även den informationen är tillgänglig på olika sätt.

Biljettbokningar sker i allt högre grad via internet. Därför är det viktigt att e-tjänster är tillgängliga. Tryckt information bör, i den omfattning det är möjligt, gå att få i alternativa format, som till exempel lättläst svenska, punktskrift, teckenspråk och tillgänglig PDF.

Följer den externa webbplatsen internationell standard för tillgänglighet på webben, WCAG 2.0 nivå AA?

- Ja
- Ja, till viss del
- Nej
- Vet ej

Kommentar:

Finns på webbplatsen information om tillgängligheten i era publika lokaler för personer med funktionsnedsättning?

- Ja
- Nej

Kommentar:

Finns på webbplatsen information om BRISTER i tillgängligheten i era publika lokaler för personer med funktionsnedsättning?

- Ja
- Nej
- Våra lokaler är fullt tillgängliga

Kommentar:

Övriga frågor om tillgänglighet

I den här delen av enkäten ställs några frågor som inte är direkt kopplade till de tre målen (handlingsplan, enkelt avhjälpna hinder, webbplats och e-tjänster).

Har utbildning om tillgänglighet anordnats?

- Ja
- Nej

Kommentar:

Finns det en utsedd samordnare för frågor som rör tillgänglighet?

- Ja
- Nej

Kommentar:

Vad skulle ni behöva för information, utbildning eller annan hjälp för att uppnå en bättre tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inom er organisation/institution?

Verksamhetsinnehåll teknik och pedagogik

Följande frågor avser hur/på vilket sätt er verksamhet är/görs tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Har ni under året genomfört särskilda insatser för att tillgängliggöra er publika verksamhet/repertoar/utbud för personer med funktionsnedsättning?

T.ex. genom riktad verksamhet till målgruppen, särskild pedagogik eller på annat sätt. Om ni bedriver främjande verksamhet beskriv gärna om ni bedrivit särskilda insatser, t.ex. utbildning för er målgrupp.

- Ja, om ja ange hur: _____
- Nej

Kommentar

Vilken av följande teknik finns det tillgång till/använder ni för att tillgängliggöra ert verksamhetsinnehåll/repertoar/utbud?

- Anpassad media
- Hörslingor
- Syntolkning/texttolkning
- Appar
- Teckentolkning
- Annat, ange vad: _____

Övriga kommentarer:
